

Heidelberg

– miasto studentów

Heidelberg był i pozostał miejscem „zachwycającej czarowności”, niemal idealnym. Tak się dzieje, gdy połączymy piękną architekturę, malownicze położenie, stary i szacowny uniwersytet, tysięczne rzesze studentów oraz największą na świecie... beczkę wina.

Niewiele pozostało miejsc, które zachowały klimat dawnych miasteczek uniwersyteckich, swoistych enklaw zaludnionych przede wszystkim przez profesorów, żaków i ich barmanów; miasteczek żyjących z i dla studentów. W potocznych wyobrażeniach prężą się przede wszystkim dwie legendarne instytucje z wysp Brytyjskich, za wielką wodą zielenią pokryte bluszczem mury szkół w Providence czy New Haven. Nie wolno jednak zapominać najstarszym i chyba najbardziej malowniczym z nich – niemieckim Heidelbergu, sam Mark Twain pisał o nim: *Nigdy nie cieszyłem oczu widokiem, który miałby*

w sobie tyle pogodnej i zachwycającej czarowności jak ten. W tej części Europy heidelterski uniwersytet wiekiem, ustępuje jedynie uczelniom dwóch wielkich stolic Pragi i Wiednia, ale dorobkiem i specyficznym akademickim klimatem – żadnej.

FUNDACJA RUPRECHTA WITTELSBACHA

Uczelnię założył i dał jej imię Ruprecht I Wittelsbach, hrabia i elektor Palatynatu Reńskiego, człowiek bez wątplenia inteligentny, przekładający pertraktacje i traktaty nad zbrojną próbę sił. Odmiennego zgoła temperamentu był Urban VI, papież, który wydał bullę

erygującą uniwersytet. Wybuchowy i niedający sobie w kaszę dmuchać Włoch twardo sprzeciwiał się francuskiej supremacji w kurii i gotów był bronić swoich praw do Piotrowego stolca nawet w polu. Skończyło się to wielką schizmą zachodnią. Burze nad Italią nie niepokoiły jednak Palatynatu, gdzie dobiegający już osiemdziesiątki Ruprecht wyznaczył na pierwszego rektora Marsyliusza z Ingphen. Był to zwolennik wyspiarskich nowinek Wilhelma Ockhama i uczeń Jeana Buridana, tego samego, który postawił osiołka przed przekraczającym jego możliwości dylematem: siano czy owies? Po śmierci Marsyliusza to stanowisko objął Mateusz z Krakowa, prawdopodobnie potomek niemieckich mieszczan osiadłych w stolicy Polski (choć istnieją przekazy mówiące o jego szlacheckim pochodzeniu). Kontynuował pracę swojego poprzednika i Uniwersytet Ruprechta-Karola w Heidelbergu przez przeszło wiek pozostawał klasyczną, zorganizowaną w cztery wydziały (prawa, medycyny, teologii i filozofii), średniowieczną uczelnią.

Pierwszy wstrząs przyszedł wraz z reformacją. Co interesujące, dla heidelterskich profesorów i ich szlachetnie urodzonego mocodawcy nuka Lutra okazała się mniej pociągająca niż jego młodszego kolegi Jana Kalwina. Niewykluczone, że miało to związek z problematyką wolnej woli, którą roztrząsał już stary Marsyliusz. W 1563 roku w Heidelbergu powstał katechizm, który przyjął nazwę od miasta, jeden z najważniejszych dokumentów protestantyzmu reformowanego. Spisali go związani z uczelnią teologowie Zachasz Ursyn i Cas-

Stara aula Uniwersytetu Ruprechta-Karola w Heidelbergu

par Olevianus na polecenie elektora Fryderyka III Wittelsbacha. Przez następne wieki, najczęściej w zależności od upodobania władcy, heidelberscy teologowie reprezentowali najrozmaitsze odmiany protestantyzmu. Prawdopodobnie dlatego miasto i uczelnię zostały srogo potraktowane w trakcie wojny trzydziestoletniej. Wojska Ligii Katolickiej zdobyły je już w 1622 roku. Pokazna biblioteka Palatynatu została wywieziona do Rzymu. XVII wiek w ogóle nie był taskawy dla Heidelbergu: po wojnie trzydziestoletniej uczelnia popadła w kontrreformacyjną stagnację, a pod koniec stulecia została częściowo zniszczona w wyniku kolejnych działań wojennych.

NAUKA I ZABAWA

W pełnej krasie odrodziła się dopiero 100 lat później, już jako instytucja świecka, dzięki wielkiemu księciu Karolowi Fryderykowi Badeńskiemu. Na XIX wiek przypada największa świetność uczelni. Już w 1816 roku profesurę otrzymał tu sam Hegel. Rozpędzonej

NOBLIŚCI I OSOBISTOŚCI

W Heidelbergu wykładali i studiowali nobliści: Albrecht Kossel (medycyna), Georg Wittig (chemia), Walter Bothe (fizyka), Philipp Lenard (fizyka) oraz osobistości tej klasy co Robert Bunsen, Max Born, Gustav Robert Kirchhoff i Friedrich August Kekulé von Stradonitz czy poeta romantyczny Joseph von Eichendorff.

machiny edukacyjnej nie zatrzymały nawet dwie światowe wojny. Uniwersytet i miasto wciąż się rozwijały, aktualnie na uczelni imienia Ruprechta-Karola studiuje niemal 30 tys. żaków.

Studenci stanowią niemal jedną czwartą populacji miasta, nic więc dziwnego, że odcisnęli i nadal odciskają na nim piętno akademickiego życia. Gdzie indziej srebrna dłoń na ul. Filozofów (Philosophenweg) napominałaby łagodnie i zapraszała do codziennego namysłu, by dalej doprowadzić zbyt zapamiętałych w dyskusjach studentów wprost do specjalnego więzienia dla żaków (Studentenkarzer). Oczywiście czasy się zmieniły, ale w XIX wieku było ono często „odwiedzane” przez akademicką brać, o czym świadczą czarujące, choć nieco niecenzuralne, rysunki i napisy na ścianach karceru.

W Heidelbergu działa ponad 30 korporacji studenckich, z których większość pamięta czasy, gdy akademickie dyskusje przeradzały się w knajpiane burdy, a nawet pojedynki. Tradycja rozwiązywania sporów na udep-

tanej ziemi przetrwała bowiem na Uniwersytecie Ruprechta-Karola aż do początków ubiegłego stulecia.

HEIDELBERSKIE IKONY

Pisząc o Heidelbergu, nie można pominąć jeszcze dwóch ikon-wizytówek miasta. Pierwszą jest malowniczo położony średniowieczny zamek Wittelsbachów, w którym znajduje się największa na świecie beczka wina, o pojemności przekraczającej 200 tys. litrów. Drugą zaś ogromna nowoczesna rzeźba trójnogiego konia drukarza (S-Printing Horse) autorstwa Jürgena Goertza, która stanęła na centralnym placu Nowego Miasta, przed Akademią Mediów Drukarskich. Taki właśnie jest Heidelberg: urzekająco piękny, przesiąknięty intelektualnym klimatem i pamięcią długich wieków a jednocześnie, jak wielu wielkich akademików, nieco niepoważny. Najlepiej określił go Goethe: *W tym mieście, ale także w jego otoczeniu, jest coś doprawdy idealnego*. Więcej informacji na stronie www.mowiawieki.pl. □

JAK STUDIOWAĆ

Co piąty student Uniwersytetu Ruprechta-Karola jest obcokrajowcem. Studenci są tam traktowani jako jednostki z unikalnymi potrzebami i możliwościami. Programy stypendialne są prowadzone przez poszczególne wydziały i katedry. Najłatwiejszym sposobem uzyskania informacji o możliwościach studiowania w Heidelbergu jest skontaktowanie się z samorządami studenckim odpowiedniego kierunku.

Więcej informacji
na www.uni-heidelberg.de

Stary i nowy gmach uniwersytecki